

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Dub. VII. Quid sit usura?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

to, quod dominium in iis non transferatur, sed usus tantum, *Bon. d. 3. p. 1.* Unde resolves.

I. Mutuans obligatur monere de vitio rei, alioqui ad damnum tenetur in conscientia.

II. Item non repetere rem ante tempus, nisi ipse sit in pari necessitate.

III. Item præstare casum fortuitum mutuataris tenetur, cum penes hunc rei dominium sit; & rem eadem quantitate & qualitate reddere suo tempore.

IV. In vero mutuo lucrum aliquod accipere non licet, quia est usura: de quo dubio sequenti.

DUBIUM VII.

Quid sit Usura?

Resp. Est lucrum immediatè proveniens ex mutuo, ita ut mutuans supra sortem, id est, summam capitalem, lucratur aliquid, quod sit pecunia æstimabile, ita ut lucrum tale præcisè intendatur ratione mutui. Quod planè iniquum est, & grave peccatum contra jus humanum & divinum; cum mutuans acquirat lucrum ex re jam non amplius sua; quia res mutuata jam transit in dominium mutuataris, ut patet ex definitione. Et regula generalis est: *Omne pactum, vel gravamen, si ve onus additum mutuo, præter id, quod ei proprium & intrinsecum est, reddit contractum usurarium; Bon. d. 3. q. 3. p. 3. C. Lugo, & c.* Unde resolves.

I. Peccat graviter ex genere suo exercens talem usuram, et si sit mentalis tantum, absque externo pacto. Dicitur enim usura mentalis; cum qu

intentionē habet accipiendi aliquid ex mutuo ultra fortē, et si exteriori pacto id non exprimat: sicut realis seu exterior usura dicitur, cum quis intentionem illam per pactum aliquod exprimit. Quod aliquando tantum implicite fit in aliquo contractu, & vocatur usura palliata, cum videlicet contrahentes prætendunt alium contractum emptionis, locationis, &c. in qua tamen revera usurarium quid intervenit. Vide exempla apud *Toll. l. 5. c. 31.*

II. Non est usura, si mutuans nihil intendat, ut pretium, sed tantum speret aliquid ex gratitudine, & ea intentione illi aliquid donetur, licet illud ut finem principale intendat. *Mol. tom. 2. d. 305. n. 6. C. Lugo d. 25.*

III. Quod si tamen intelligeret sibi aliquid donatum, non gratis, ut putabat, sed ut debitum ratione mutui, teneretur restituere, quantum inde ditior evasisset, ut habet *Sa. V. Usura C. Lugo d. 25. f. 3.*

IV. Nec est usura dare mutuum alterius amicitiae captandae causa, atque ulterius inde sperare officium; quia amicitia non aestimatur pretio. *C. Lugo. l. c.*

V. Pactum tamen de obtinendo à mutuuario (vel ejus opera) officio aliquo, illicitum est, & usurarium. Ita comm. *Mol. d. 310. Less. Sal. C. Lugo contra Nav. et si Salas de usura d. 9. n. 4.* cum excuset, qui mutuat aliquid cum pacto, ut statim præstetur aliquod beneficium ex gratitudine, *v. Trul. l. 7. c. 19. d. 7.*

v. 42. Inn. XI.

VI.

VI. Pactum, ut à mutuuario conferatur beneficium Ecclesiasticum, est usura (& simonia) quia cogitur is subire novum onus.

VII. Non est usura, cum quis non potens sua recuperare, mutuatur, ut sibi reddantur sua, vel ne sibi iniquè noceatur: quia hæc jure jam ante debentur, & sic non facit lucrum, nec imponit novam obligationem. *Bon. q. 3. p. 1. n. 15. ex Azor. Regim. &c.*

VIII. Nec est usura exigere aliquod ratione periculi recuperationis, difficultatum, vel expensarum, quæ erunt vel metuuntur in recuperanda sorte: quia pretio æstimari potest, quod quis se in tale periculum & difficultatem conjiciat. *Côn. d. 3. q. 3. p. 5.* Necessè tamen esse, ut periculum istud, &c. deducatur in pactum expressè vel tacitè, docet *Laym. l. 3. t. 4. c. 16. n. 9. ex Medin. Valent. Mol. Less. &c.* Item dicit *C. Lugo n. 80.* liciti sunt Montes pietatis, ut vocant, hoc est, thesauri quidam, qui in refugium pauperum à Repub. vel Principe reponuntur, ut inde pauperibus gratis mutuetur, ita tamen, ut parum retribuunt pro expensis, quæ fiunt in ministros, & conservatione talium montium, *v. Tol. l. 5. c. 18. Less. l. 2. c. 20. d. 13. Bon. l. c. p. 13.*

IX. Nec est usura, si timens difficultatem aut fraudem mutuarii in reddendo, tempore constituto, paciscaris, ut si tunc non solvat, aliquid det præter capitale loco pœnæ: quæ pœna licitè exigetur, dummodo non fiat alia intentione, quam ut mutuarius sic quasi constringatur, ne sua culpa fallat. Unda si mutuarius absq; sua culpa non possit solvere, non licebit pœnam exigere, ut ha-

bet *Tol. supra cap. 32.* Qui ait manifestum esse argumentum pravæ intentionis, si optes non solvi tibi præfixo tempore, ut pœnam recipias: ac simpliciter usuram fore, si certo sciens alterum non valiturum solvere, adhuc tali pœna oneres. *v. Bon. d. 3. q. 3. p. 7. Mol. r. 2. d. 317. Lessl. l. 2. t. 20. d. 15.*

X. Nec est usura, pacisci & accipere aliquid ratione damni emergentis (siquidem mutuum vere illius causa sit) aut lucri cessantis, vel cessaturi, dummodo de hoc præmoneatur mutuarius. Ut si volebas domum reficere, aut poteras nunc commodo tempore emere triticum, privâdo autem te tua pecunia in dando mutuo corrumpit domus, & postea carius emes triticum. Item non poteris lucrari cum tua pecunia, quod poteras & volebas negotiâdo, ita ut mutuuario sit vere causa lucri cessantis. Ubi notat *Tol.* supponendum in hoc titulo lucri cessantis. 1. Quod vere volueris eâ pecunia negotiari, & non nabeas aliâ. 2. Quod malis negotiando aliterve lucrari, quàm sic mutuando, ita ut mutues tantum in gratiam mutuarii. 3. Ut minus exigas, quam lucrari poteras, & deductis expensis: quia lucrum cessans non est actus, sed in potentia, & variis adhuc eventibus obnoxium. Unde ad arbitrium viri prudentis, pro majore vel minore ejus certitudine, æstimare id poteris, & sic cum mutuuario de eo pacisci, *S. Tho. a. 1. ad 2. Mol. d. 314. Salas. dub. 18. C. Lugo d. 2. s. f. 6. Bon. q. 3. p. 4.* Hinc qui non habuit animum negotiandi, vel si non erant, nec brevi sperabantur merces, vel non erat moraliter certus de lucro, nihil potest accipere ultra sortem: quia mutuatio

ista

ista verè non fuit causa lucri cessantis. Eadem ex causa usura est; si mercatores credito vendentes, aliquid ultra pretium rigorosum accipiant titulo lucri cessantis: v.g. rem tantum valentem 100. vendant pro 105. numerandis post annum: quia vendendo ad creditum (quod est virtualis mutuatio) plures habet emptores, pluresque res vendunt, & sic compensatur lucrum cessans, atque adeo illud non cessat ratione hujus venditionis, *Dian. p. 2. t. 34. Trul. c. 19. d. 9. v. dub. seq.*

XI. Mutuare frumentum vetus cum obligatione, ut restitatur novum (præsertim certo tempore) est usura, si mutuans sciat novum fore melius, & majoris pretii. *Sylv. Nav. Trul. d. 15. n. 11.*

XII. Est usura ex communi sententia, si des mutuum, ut postea mutuarius ex debito civili obligetur tibi rursus mutuari, aut vendere, vel apud te in tua officina emere merces, aut operas suas locare: quia talis obligatio est res pretio æstimabilis, cum privet mutuatarium potestate alibi emendi, & locandi operas. *Less. l. 1. c. 20. d. 8. C. Lugo. d. 25. num. 46. v. Laym. l. 3. t. 4. c. 16. num. 3. Bon. l. c. p. 3.*

XIII. Usura est; mutuare Principi, vel Reipub. eo pacto, ut interim, dum non solvitur, sis liber à tributis, vel oneribus justis solvendis. *Salas C. Lugo, n. 64. ex communi.*

XIV. Item mutuare ea lege, ut mutuarius eam pecuniam exigat à debitore mutuantis, à quo non facile extorquebit. Quod addo, quia si sponte onus illud suscipiat, eo quod facile possit obtinere, non erit usura, *ibid. c. Bon. l. c.*

XV. Item si frumentum, quod alibi habes, des mutuuum, obligando, ut tibi reddatur hic vel alibi (cum majoribus sumptibus, vel laboribus) ubi plus valet. *Ibid.*

XVI. Usura etiam est, obligare mutuatarium, ut partem mutui accipiat in mercibus, quibus non indiget. *Ibid.*

XVII. In mutuo pecuniario, nisi aliter conventum sit, si quis det mutuos, v. g. 100. florenos, non potest exigere plus, quam eorum pretium & valor tunc fuerit. Unde si eorum valor tunc augetur, non potest repetere 100. quia reciperet aliquid supra sortem. Quod si valor decrescat, debet mutuatarium reddere plus, quam 100; quia alias non restitueret ad æqualitatem, v. *Less. l. 2. c. 22. de 8. Lay. l. 3. t. 4. c. 16. n. 15. Bon. l. c. p. 3.*

XVIII. In mutuo tamen aliarum rerum, ut vini, tritici, &c. aliter se res habet: quia si quis v. gr. mutuet alteri 10. modios tritici, siue pretium crescat, siue non, potest repetere 10. Ratio disparitatis est, quia in pecunia non spectatur ordinariè, (nisi aliter conventum sit ob certas, & licitas causas) nisi valor, siue pretium. Unde non debet restitui, nisi pretium æquale. At verò in frumentis, &c. spectatur ipsa materia: quia non petitur mutuuum frumentum propter pretium frumenti, sed propter ipsum corpus, & substantiam; ergo et si crescat pretium illius, potest repetere tot mensuras, quot dedit mutuum. Interim tamen quidam de his rebus eodem modo loquuntur, quo de moneta, vid. *Laym. l. c. num. 14. & Bonac. de c.*

Qua

Quæ obligatio & pœna sit usurariorum & cooperantium?

Resp. I. Usurarius etiam non manifestus, ac hæredes tenentur restituere, imò etiam omnes ii, qui ex parte usurarii cooperantur efficaciter, v.g. iudices, domini temporales, notarii, famuli, advocati, qui quovis modo juvant, vel cogunt mutuarios ad solutionem usurarum. Dixi (*possitivè seu efficaciter*) quia habendo se negativè, possunt permittere usurarios, ob justam causam & necessitatem pauperum. Præterea in praxi, ex præsumpta voluntate mutuatariorum, ferè excusantur minus principales famuli. II. Usurarius publicus, sive notarius non debet admitti ad communionē altarum, nec absolvi, donec restituat usuras, nec sepeliri in loco sacro: & qui scienter sepelit, ipso facto est excommunicatus. III. Addit *Laym. l.c. n. 21.* eius testamentum ipso jure irritum esse, nisi ante mortem restituerit, v. *Less. Bon. Truh. c. 19. d. 22.*

DUBIUM VIII.

De Emptione & Venditione.

ARTICULUS I.

Quid sit Emptio & Venditio,

Resp. Est contractus, quo pretium pro merce solvitur, completurq; mercis traditione. Venditio contra. Justitia ejus in hoc consistit, ut pretium sit justum, sive exæquet valorem rei; & contra